

คู่มือการปฏิบัติงาน
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของศูนย์วิทยบริการ

ปรียพัศ พัฒนาสุธาตล
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ปฏิบัติการ

กลุ่มงานบริการและกิจกรรม
ศูนย์วิทยบริการ
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2563

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปและสามารถนำไปอ้างอิงในการปฏิบัติงานกรณีปฏิบัติงานแทนกันได้ ซึ่งคู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ได้รวบรวมเทคนิค วิธีการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมตั้งแต่ก่อนการจัดกิจกรรมนกระทั่งหลังจากการกิจกรรม รวมถึงแนวทางการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปฏิบัติงานจริงจากประสบการณ์ของผู้จัดทำคู่มือโดยตรง ผู้จัดทำคู่มือ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ ผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และบุคคลอื่นที่สนใจ จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางในการพัฒนางานต่อไป

ปรียพัศ พัฒนะสุชาติล

มีนาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	1
ประโยชน์ของคู่มือ	1
ขอบเขตของคู่มือ	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	2
บทที่ 2 บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง	3
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3
โครงสร้างการบริหารจัดการ	5
บทที่ 3 หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข	9
หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน	9
วิธีการปฏิบัติงาน	21
เงื่อนไข/ข้อสังเกต/ข้อความระวัง/สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน	24
แผนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 4 เทคนิคในการปฏิบัติงาน	26
แผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน	26
ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	28
วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน	29
จรรยาบรรณ/คุณธรรม/จริยธรรมในการปฏิบัติงาน	30
บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนา	31
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน	31
แนวทางแก้ไขและพัฒนา	32
ข้อเสนอแนะ	33
บรรณานุกรม	34
ประวัติผู้เขียน	36

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	การปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	21
4.1	กลยุทธ์และมาตรการประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4	27
5.1	ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรม	31
5.2	แนวทางแก้ไขและพัฒนา	32

บทที่ 1

บทนำ

ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญ และเป็นหัวใจหลักของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีภารกิจหลักในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง มีทรัพยากรสารสนเทศให้ศึกษาค้นคว้าหลากหลายรูปแบบ นอกจากนี้ ศูนย์วิทยบริการยังได้ให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัย เช่น บริการยืม-คืนทรัพยากรสารสนเทศ บริการห้องค้นคว้าที่ทันสมัย การค้นคว้าฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านถือว่าการบริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้ เป็นเป้าหมายของการให้บริการของศูนย์วิทยบริการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้ใช้บริการ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้เข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว การเผยแพร่ความรู้ สร้างนิสัยรักการอ่านแม้ว่าจะมีได้เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้ใช้โดยตรง แต่การสร้างนิสัยรักการอ่านจะทำให้บุคคลเป็นผู้ใฝ่รู้ ซึ่งนิสัยรักการอ่านจึงเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่พึงมี

จากความสำคัญและประโยชน์จากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จึงเป็นที่มาของการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อต้องการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานส่งเสริมการอ่านจะทำให้การปฏิบัติงานมีแผนการทำงานที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัดเวลา และเป็นมาตรฐานที่เป็นไปในทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีมาตรฐานเดียวกัน
2. เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่บุคลากรศูนย์วิทยบริการ
3. เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของบุคลากร ในเรื่องของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ประโยชน์ของคู่มือปฏิบัติงาน

1. เพื่อให้เกิดการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีมาตรฐานเดียวกัน
2. บุคลากรของศูนย์วิทยบริการมีความรู้ ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3. บุคลากรของศูนย์วิทยบริการมีทักษะและความสามารถในเรื่องของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ขอบเขตของคู่มือ

คู่มือปฏิบัติงานนี้เน้นศึกษาวิธีปฏิบัติงาน เทคนิค แนวปฏิบัติ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เนื้อหาคู่มือประกอบด้วย การคิดโครงการจัดกิจกรรม การเขียนโครงการและนำเสนอผ่านผู้บริหารของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้น นำผลประเมินการจัดกิจกรรมมาพัฒนาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรม หมายถึง โครงการ ปัญหา หรือหน่วยของงาน (สามัญศึกษา, 2526 หน้า 1)

การส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรม งานโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ช่วยฝึกทักษะและพัฒนาทักษะการอ่าน (รายงานการวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาผลงานทางวิชาการ, 2552 หน้า 4)

กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่มุ่งหวังให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจหนังสือ เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน (แม่้นมาส ขวลิต, 2529 หน้า 218-224)

บทที่ 2

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

หน้าที่และความรับผิดชอบการปฏิบัติงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานระดับต้นที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการในการทำงานปฏิบัติงานของศูนย์วิทยบริการ ภายใต้การกำกับ ให้นำตรวจสอบ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่ง

ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กลุ่มงานบริการและกิจกรรม ปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่และความรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิทยบริการ งานบริการยืม – คืนทรัพยากรสารสนเทศ ดำเนินงานตามโครงการให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ติดตามและประเมินผลโครงการ ให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

หน้าที่และความรับผิดชอบ มีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการ

- 1.1 งานบริการยืม-คืนสารสนเทศ ภายในศูนย์วิทยบริการ
- 1.2 งานการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูล สถิติการเข้าใช้บริการของศูนย์วิทยบริการ
- 1.3 งานรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนประกันคุณภาพและรายงานประจำปีของสำนักวิทยบริการ
- 1.4 งานจัดพิมพ์ ออกแบบแผ่นพับ คู่มือแนะนำการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ
- 1.5 รวบรวมข้อมูลรายงานการติดตามตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของหน่วยงาน
- 1.6 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสรุปการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในแต่ละเดือนเพื่อเสนอผู้บริหาร

2. ด้านการวางแผน

- 2.1 วางแผนรวมข้อมูลการจัดโครงการส่งเสริมห้องสมุด เพื่อการเรียนรู้ของศูนย์วิทยบริการตามที่ได้รับมอบหมาย
- 2.2 วางแผนการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์วิทยบริการ
- 2.3 วางแผนรายงานผลการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายของหน่วยงาน
- 2.4 รวบรวมข้อมูลการส่งชี้วัดสำนักงานของศูนย์วิทยบริการ

3. ด้านการประสานงาน

3.1 ติดต่อประสานงานการทำงานร่วมกันระหว่างทีมงานหรือหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดความร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

3.2 ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมาย

4. ด้านการบริการ

4.1 ให้คำปรึกษา แนะนำเบื้องต้น ความรู้ด้านการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งตอบปัญหาและชี้แจงเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้รับบริการได้รับทราบข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

4.2 งานให้บริการยืม-คืน ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

4.3 ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมความเคลื่อนไหวของศูนย์วิทยบริการ

4.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามโครงการของสำนักวิทยบริการฯ

4.5 เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้บริการศูนย์วิทยบริการ และการใช้เครื่องยืมหนังสืออัตโนมัติ

4.6 ปรับปรุงแผนพบการเข้าใช้บริการศูนย์วิทยบริการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน

5. ด้านอื่น ๆ

5.1 ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการและมหาวิทยาลัย

5.2 ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

5.3 ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง และตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

5.4 สามารถปฏิบัติงานได้ทั้งใน - นอกเวลาราชการ และวันเสาร์ - วันอาทิตย์

5.5 รายงานผลการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

โครงสร้างการบริหารจัดการ

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับการจัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2543 ตามโครงสร้างการบริหารงานใหม่เพื่อรองรับการเป็นหน่วยงานตาม พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ ซึ่งเป็นการรวมกันของ 2 สำนัก คือ สำนักวิทยบริการและสำนักคอมพิวเตอร์ โดยมีการแบ่งส่วนงานภายในออกเป็น 3 หน่วยงานย่อย ดังนี้

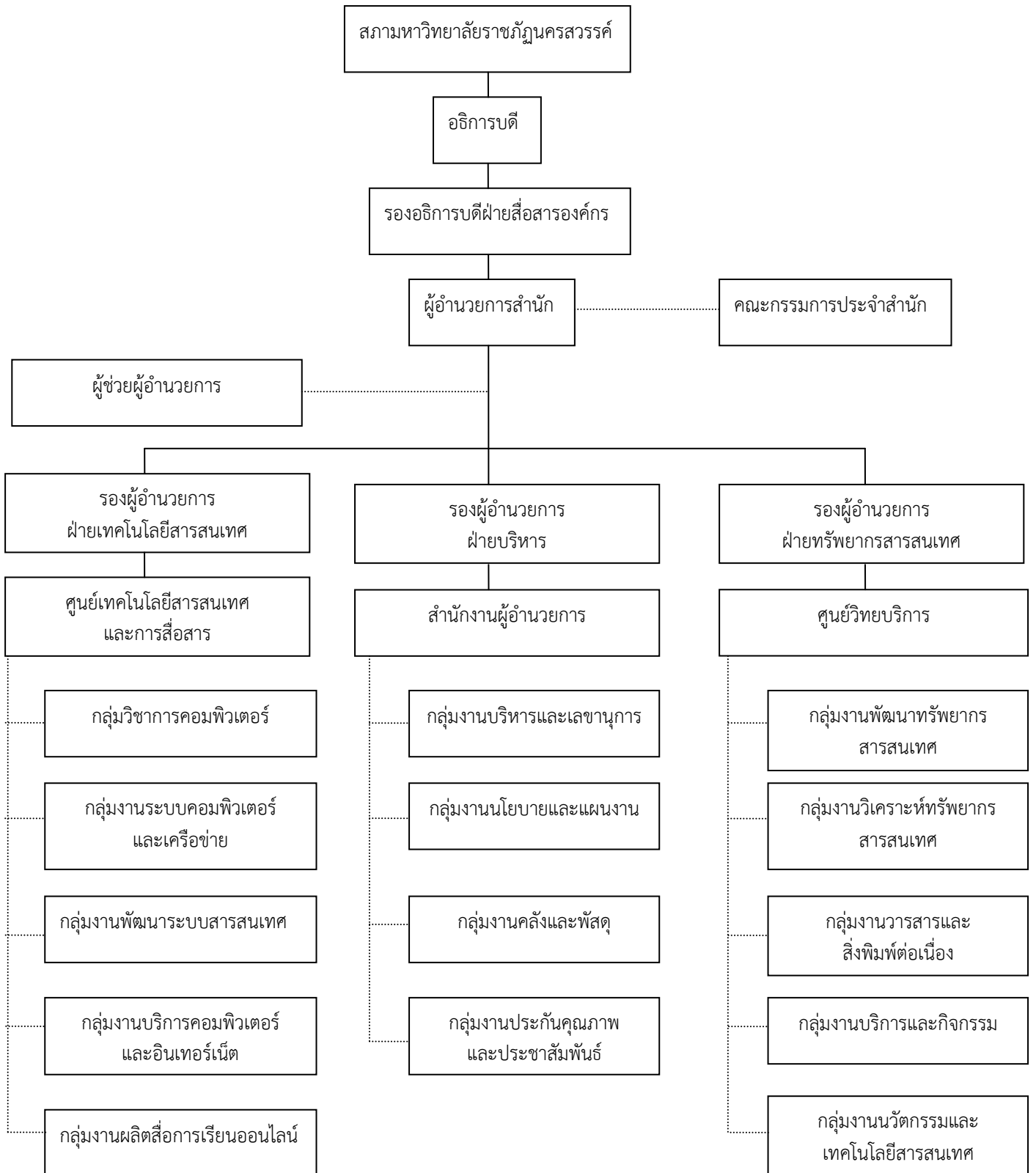
1. ศูนย์วิทยบริการ(หอสมุด) ให้บริการสืบค้น ยืม-คืน หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ และสื่อสตัททัศน์และทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ
2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้บริการเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์และการซ่อมบำรุง จัดการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาระบบสารสนเทศและสนับสนุนการพัฒนาสื่อการเรียนออนไลน์
3. สำนักงานผู้อำนวยการ อำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการภายในหน่วยงาน

โครงสร้างองค์กร

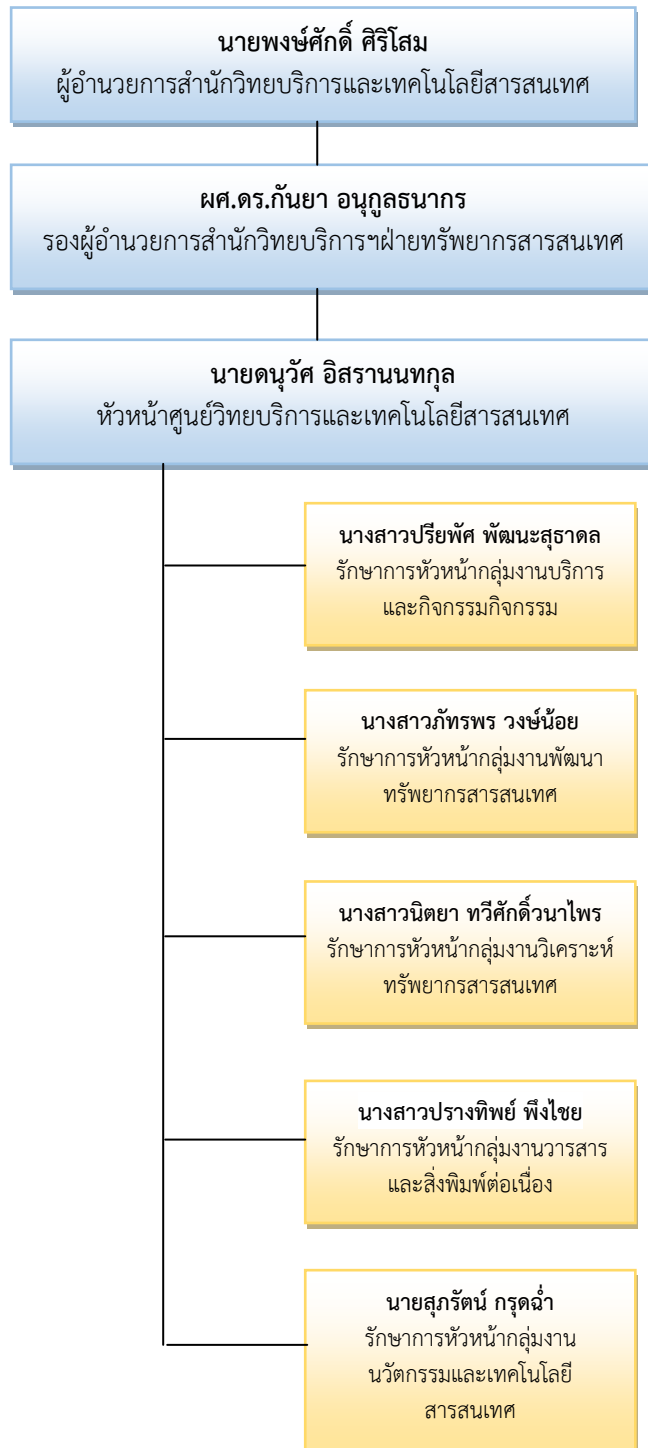
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศได้แบ่งโครงสร้างองค์กรตามการบริหารงานออกเป็น 3 หน่วยงาน คือ

1. ศูนย์วิทยบริการ
2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. สำนักงานผู้อำนวยการ

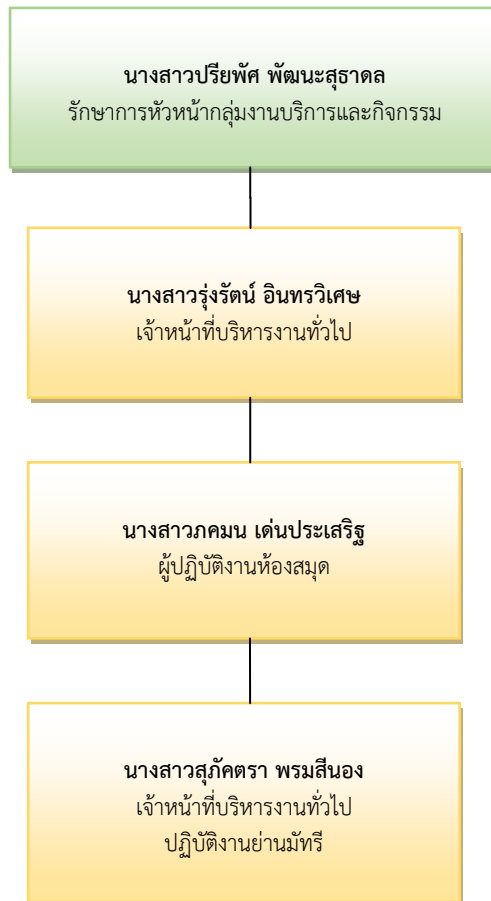
โครงสร้างการบริหารงาน มีดังนี้

โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์วิทยบริการ

โครงสร้างการปฏิบัติงาน

บทที่ 3

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติงานและเงื่อนไข

หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมีหลายขั้นตอน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานควรศึกษาข้อมูลอื่น ๆ ที่มีเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม

หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลานาน มีหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือและการณรงค์ส่งเสริมการอ่าน รัฐบาลมีการกำหนดนโยบายด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนนโยบายด้านการศึกษา ได้แก่ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) และการกำหนดทศวรรษแห่งการอ่าน (พ.ศ. 2552 – 2561) เอกสารนี้มีเนื้อหา 3 ส่วนหลัก ประกอบด้วย

1. นโยบายส่งเสริมการอ่านที่สำคัญของไทย ซึ่งกำหนดเป็น 3 ช่วง คือ นโยบายก่อน พ.ศ. 2542 นโยบายระหว่าง พ.ศ. 2542 – 2551 ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญ คือ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 นับเป็นรากฐานในการพัฒนาการศึกษายุคใหม่ของประเทศ และในด้านการส่งเสริมการอ่านยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะและนิสัยด้านการอ่านไว้โดยตรง และนโยบายระหว่างพ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญๆ คือ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) และการกำหนดทศวรรษแห่งการอ่าน (พ.ศ. 2552 – 2561)
2. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายส่งเสริมการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ สภาพการอ่านของเด็กไทยและคนไทย และปัญหาและข้อจำกัดในการส่งเสริมการอ่าน
3. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการอ่าน

1 นโยบายด้านการส่งเสริมการอ่านที่สำคัญของไทย

ประกอบด้วยนโยบายด้านการส่งเสริมการอ่าน 3 ช่วงสำคัญ คือ นโยบายก่อน พ.ศ. 2542 นโยบายระหว่าง พ.ศ. 2542 – 2551 และนโยบายระหว่างพ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน รายละเอียดดังนี้

นโยบาย ก่อน พ.ศ. 2542

นโยบายส่งเสริมการอ่านของไทยในช่วงก่อน พ.ศ. 2542 เน้นที่การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน การวางรากฐานทางการศึกษาให้เข้มแข็ง เน้นด้านการอ่านออกเขียนได้ การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ ใฝ่หาความรู้และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การให้ความสำคัญกับครอบครัวในการวางรากฐานความรู้และคุณธรรม ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือ ตำราเรียน ที่มีคุณภาพ ราคาถูกและส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน รายละเอียดดังนี้

คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ

ประเทศไทยเริ่มมีวาระแห่งชาติด้านการส่งเสริมการอ่านและพัฒนาหนังสืออย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2515 เมื่อองค์การยูเนสโกประกาศให้เป็นปีหนังสือสากล ด้วยเหตุผลที่ว่าหนังสือมีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญของสังคมและบุคคล ทั้งเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติต่างๆ ยูเนสโกได้ขอความร่วมมือให้ประเทศสมาชิกร่วมฉลองปีหนังสือสากล ด้วยการจัดกิจกรรมอันเหมาะสม ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การยูเนสโก โดยมีคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (Thailand National Commission for UNESCO) เป็นผู้ดำเนินงานได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ เพื่อจัดงานปีหนังสือระหว่างชาติ 2515” ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน มีกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของหน่วยงานและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ ดำเนินโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านและพัฒนาหนังสือ 19 โครงการ และมีโครงการสำคัญ 2 โครงการ คือ โครงการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติและโครงการประกวดหนังสือดีเด่น โดยโครงการประกวดหนังสือดีเด่นเริ่มต้นในปี 2515 โดยมีสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย รับผิดชอบดำเนินการ และ “คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ” ซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงศึกษาธิการ รับช่วงดำเนินการต่อมาตั้งแต่ พ.ศ. 2516 จนถึง พ.ศ. 2546 และภายหลังการปฏิรูปโครงสร้างหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการประกวดหนังสือดีเด่นต่อมา

สำหรับโครงการจัดงานหนังสือแห่งชาติ นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สำนักพิมพ์ผลิตและพัฒนาหนังสือให้ดีขึ้นคุณภาพ และกระตุ้นให้คนไทยเห็นความสำคัญของการอ่าน ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ในปี 2554 นี้เป็นการจัดงานครั้งที่ 39 พร้อมกับงานหนังสือนานาชาติ ครั้งที่ 9 การจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติในระยะแรกๆ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยจัดงาน โดยมีสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยดูแลส่วนของการออกร้านหนังสือ และต่อมาเมื่อภาคเอกชนมีความเข้มแข็ง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้โอนการจัดงานให้กับสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยดูแลเกือบทั้งหมด ยกเว้นในส่วนของพิธีการในวันเปิดงานซึ่งมีการนำผู้ได้รับรางวัลจากการประกวดหนังสือดีเด่นเข้ารับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีซึ่งเป็นองค์ประธานเปิดงาน

แผนการศึกษาแห่งชาติ

ระยะเริ่มแรกของแผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ.2520 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการอ่านและการเรียนรู้แล้ว โดยเน้นความรู้และทักษะการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต และปัจจัยสนับสนุน คือ การผลิตตำราเรียน ดังนี้ ข้อ 13 กล่าวว่า “รัฐพึงจัดการศึกษาให้ประชาชนชาวไทยทุกคน สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ในการติดต่อทำความเข้าใจกัน” ข้อ 14 กล่าวว่า “รัฐพึงเร่งจัดและสนับสนุนการศึกษานอกโรงเรียนในลักษณะต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่

ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียน” ข้อ 26 กล่าวว่า “รัฐพึงสนับสนุนให้มีการผลิตตำรา บทเรียน และเอกสารทางวิชาการอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ โดยไม่ขัดต่อวัฒนธรรมไทย ระเบียบข้อบังคับ และกฎหมาย” ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2535 ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ข้อ 13 กล่าวว่า “จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเข้าใจและรู้จักคิดแบบวิทยาศาสตร์ และที่เอื้อให้ผู้เรียนใฝ่หาความรู้รู้จักคิดริเริ่ม รวมทั้งมีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์”

การแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีคณะที่ 53 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี แถลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 นโยบายด้านการศึกษา เน้นการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดแผนการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย จัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ การให้ความรู้แก่ครอบครัวเพื่อวางรากฐานเบื้องต้นแก่เด็กก่อนเข้าวัยเรียนตลอดจนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณธรรม และมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม ในช่วงแผนฯ นี้ประเทศอยู่ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ประเทศเผชิญ กับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ การจัดทำแผนจึงเน้นที่คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การเตรียมความพร้อมให้ประชากรของประเทศสามารถเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมการอ่าน โดยปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม กระตุ้นและสนับสนุนการค้นคว้าหาความรู้ผ่านหนังสือและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ใช้มาตรการภาษีสนับสนุนให้มีหนังสือ อุปกรณ์สร้างเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและราคาถูก ส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การพัฒนาการถ่ายโอนหน่วยกิจที่เชื่อมกันได้ทุกระดับ และส่งเสริมการศึกษาเพื่อการอ่านออกเขียนได้ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายสตรีที่ด้อยโอกาส

นโยบาย พ.ศ. 2542 – 2551

ในช่วงหลัง พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่ประเทศไทยเร่งฟื้นฟูประเทศจากวิกฤติเศรษฐกิจ มีการปฏิรูปประเทศในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการศึกษา โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุให้มีการจัดทำกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาขึ้น ประกอบกับคุณภาพการศึกษาของคนไทย ซึ่งเป็นผลผลิตของระบบการศึกษายังไม่ตรงกับความต้องการทำให้คนไทยไม่สามารถก้าวเข้าสู่การแข่งขันในระดับโลกได้ จึงได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้เป็นไปตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

นับเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับแรกที่กล่าวถึงคุณลักษณะและนิสัยด้านการอ่านโดยตรง โดยในมาตรา 24 วรรค 3 กำหนดให้มีการ “จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้ยังได้กำหนดปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนการอ่านและการเรียนรู้ เช่น มาตรา 7 กล่าวว่า “กระบวนการเรียนรู้มุ่งให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” มาตรา 23 วรรค 4 เน้นความรู้และทักษะด้านภาษา “เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง” มาตรา 25 กล่าวว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ”

พระราชบัญญัติการศึกษานี้ นับได้ว่าเป็นรากฐานในการพัฒนาการศึกษายุคใหม่ของประเทศและในด้านการส่งเสริมการอ่านยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะและนิสัยด้านการอ่านไว้โดยตรง คือ จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งต่อมาเมื่อพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี คำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 แนวนโยบายด้านการศึกษาได้กล่าวถึงการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และในส่วนของส่งเสริมการอ่าน ได้กล่าวถึงการสร้างนิสัยรักการอ่าน การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการจัดให้มีสื่อและแหล่งการอ่านและการเรียนรู้เพียงพอ

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561)

กำหนดวิสัยทัศน์ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีประเด็นหลัก 3 ประการ คือ

1. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย
2. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

กำหนดประเด็นการปฏิรูปเร่งด่วน คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภทให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ สำหรับการศึกษาและเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีคุณภาพกำหนดมาตรการหลัก คือ รมรณรงค์ให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมให้มีการผลิตสื่อที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสม กำหนดมาตรการรอง 4 ประการ คือ

1. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้
2. พัฒนาห้องสมุดชุมชน ให้กระจายอย่างทั่วถึงในลักษณะห้องสมุดมีชีวิต

3. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย มีคุณภาพและกระจายอย่างทั่วถึง เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. ส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมของชุมชน ท้องถิ่น สังคม เพื่อเอื้อต่อการศึกษาและเรียนรู้ ระดมทรัพยากรบุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ราษฎร์ชาวบ้านและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน/ท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น

2. ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายส่งเสริมการอ่าน

ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน คือ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ สภาพการอ่านของเด็กไทยและคนไทย และปัญหาและข้อจำกัดในการส่งเสริมการอ่าน

2.1 กลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

พ.ศ. 2554 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ประกาศรายชื่อหนังสืออ่านนอกเวลา สารการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จำนวน 44 เล่ม แบ่งเป็น ระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 -3 จำนวน 10 เล่ม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 จำนวน 10 เล่ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 12 เล่ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 12 เล่ม

สืบเนื่องจากรัฐบาลได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย คือคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการประกาศเรื่อง การดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) เพื่อประกาศจุดเน้นและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านนั้น กำหนดไว้ดังนี้

1. ด้านความสามารถ และทักษะของผู้เรียน กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีความสามารถอ่านออก (มุ่งพัฒนาความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความหมายของคำประโยค ข้อความสั้นๆ ร่องราวจากสื่อต่างๆ ตามระดับชั้นของผู้เรียน) กำหนดให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีความสามารถอ่านคล่อง (มุ่งพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงชัดเจนถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่านในระยะเวลาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน และสามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้) กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้เพื่อการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

2. คุณลักษณะ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะนิสัยตามพัฒนาการของแต่ละช่วงวัย ได้แก่ เป็นผู้ใฝ่ดี ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน

3. แนวทางการจัดการเรียนรู้ โดย ใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนและเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ การแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน จัดแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมในการจัดการเรียนรู้

พ.ศ. 2554 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด แนวทางการดำเนินงานแผนงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 – 2561 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดให้มีความสอดคล้องกันทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน และให้ตอบสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและทศวรรษแห่งการอ่าน โดยกำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครู คุณภาพนักเรียน คุณภาพโรงเรียน ในส่วนของเป้าหมายสำหรับนักเรียนนั้นกำหนดให้ภายในปี 2561 นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่านอย่างยั่งยืนและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการประเมิน เลือกรับ และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม นักเรียนทุกคนมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของการใช้ห้องสมุด และนักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2.2 สภาพการอ่านของเด็กไทยและคนไทย

ผลการสำรวจสถิติการอ่านของประชากรไทย โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2551 พบว่าคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 66.3 ลดลงจากปี 2548 ที่มีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 69.1 แต่มากกว่าปี 2546 ที่มีสถิติร้อยละ 61.2

ในด้านรายละเอียดผลการสำรวจปี 2551 เด็กอายุ 6 – 14 ปี มีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 81.5 เยาวชนอายุ 15 – 24 มีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 78.6 คนวัยทำงาน อายุ 25 – 59 มีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 64.3 คนวัยสูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไปมีอัตราการอ่านหนังสือร้อยละ 39.3 หนังสือที่อ่านมากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 71.0 รองลงมา คือ นวนิยาย/การ์ตูน/และหนังสืออ่านเล่น ร้อยละ 38.8 รองลงมาคือนิตยสาร ร้อยละ 35.4 โดยเด็กอายุ 6 – 14 ปี อ่านแบบเรียน/ตำราเรียนตามหลักสูตรมากที่สุดขณะที่คนวัยอื่นอ่านหนังสือพิมพ์มากที่สุด เวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือเฉลี่ย 39 นาทีต่อวัน โดยเยาวชนอายุ 15 – 24 ปีมีอัตราการอ่านหนังสือสูงสุด 46 นาทีต่อวัน

ในด้านเขตพื้นที่ของประชากรที่อ่านหนังสือ พบว่า กรุงเทพมหานคร มีร้อยละการอ่านหนังสือสูงที่สุด รองลงมาคือประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ส่วนประชากรที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีอัตราการอ่านหนังสือน้อยที่สุด และในด้านระดับการศึกษาของประชากรที่อ่านหนังสือพบว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาขึ้นไปมีระดับการอ่านหนังสือมากที่สุด (ร้อยละ 95.6) รองลงมาคือระดับอาชีวศึกษา(ร้อยละ 85.8) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 83.4) ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษามีร้อยละการอ่านหนังสือน้อยที่สุดเพียง ร้อยละ 15

คนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปที่อ่านหนังสือช่วงนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีจำนวน 3.2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.1 ของผู้อ่านหนังสือทั้งสิ้นจากการสำรวจความคิดเห็นของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปเกี่ยวกับการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือพบว่าวิธีการรณรงค์ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ หนังสือควรมีราคาถูกลง หนังสือควรมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ ควรมีห้องสมุดประจำหมู่บ้านหรือชุมชน ส่งเสริมให้พ่อแม่ปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านหนังสือ และภาษาที่ใช้ในหนังสือควรใช้ภาษาง่ายๆ สื่อให้ทุกคนสามารถเข้าใจได้

ผลการศึกษาศาสนาการอ่านและดัชนีการอ่านหนังสือของคนไทย ปี 2552 โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ พบว่าคนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือเฉลี่ยวันละ 94 นาทีต่อวัน โดยผู้ที่อายุน้อยกว่า 20 ปีใช้เวลาว่างในการอ่านมากที่สุดเฉลี่ย 115 นาทีต่อวัน ขณะที่คนอายุ 49 ปีขึ้นไป ใช้เวลาว่างอ่านน้อยที่สุด เฉลี่ย 75 นาทีต่อวัน

ผลการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือ สำรวจโดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการสำรวจผู้ร่วมงานมหกรรมรักการอ่าน ปี 2552 พบว่า หนังสือที่ชอบมากที่สุดคือ หนังสือเกี่ยวกับความรู้ รองลงมาคือหนังสือบันเทิง หนังสือการ์ตูน นวนิยาย และนิตยสาร เวลาที่ใช้ในการอ่านเฉลี่ยต่อวัน มากที่สุด คือ 16 – 30 นาที รองลงมา คือ มากกว่า 60 นาที และ 31- 60 นาที การส่งเสริมการอ่านที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด คือ ปลูกฝังการอ่านให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง รองลงมา คือ หนังสือควรมีราคาถูก และหนังสือควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจ

อัตราการรู้หนังสือของประชากร จากข้อมูลของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย พบว่าในปี 2550 มีอัตราร้อยละ 99.4 ปี 2551 มีอัตราร้อยละ 99.9 ปี 2552 มีอัตราร้อยละ 99.7

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านการอ่านจากผลทดสอบของ The Programme for International Student Assessment (PISA) จัดทำโดย Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ซึ่งวัดความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนอายุ 15 ปี พบว่าในปี 2546 เด็กไทยมีคะแนน 420 ปี 2549 มีคะแนน 417 ปี 2552 มีคะแนน 421

2.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการส่งเสริมการอ่านของไทย

ในอดีตที่ผ่านมาหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ต่างดำเนินงานด้านการส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย แต่ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำมีความร่วมมือกันบ้างในลักษณะของการเข้าไปให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนโรงเรียนในด้านการบริจาคหนังสือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่านและพัฒนาห้องสมุด ทำให้ไม่เกิดพลังผลักดันการอ่านสู่ประชาชนในทุกกลุ่มทุกวัยเท่าที่ควร

นอกจากนี้หากนโยบายส่งเสริมการอ่านมีความชัดเจนตั้งแต่จากระดับรัฐบาล และมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องทำให้ผลของนโยบายสามารถเห็นผลได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังเช่นในปี 2546 ที่กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการ ปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมต่อเนื่องจนถึงปี 2548 พบว่าพฤติกรรมการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนและเวลาทำงานของประชากรไทยมีอัตราเพิ่มมากขึ้น

ในส่วนของการนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนถึงสามหมื่นกว่าโรง ในการส่งเสริมการอ่านจำเป็นต้องพัฒนาลักษณะทางกายภาพให้มีความพร้อม เช่น การมีห้องสมุดที่มีทรัพยากรห้องสมุดที่มีจำนวนเพียงพอแก่ความต้องการของทั้งนักเรียนและครู มีเนื้อหาที่น่าสนใจ นอกจากนี้หากผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดและเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาและทำให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักว่าการส่งเสริมการอ่านและพัฒนาห้องสมุดมีความสำคัญ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นหน้าที่

ของครูทุกคน ไม่ใช่เพียงครูภาษาไทย หรือบรรณารักษ์เท่านั้น จะส่งผลให้การนำนโยบายส่งเสริมการอ่านลงไปสู่ภาคการปฏิบัติสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการอ่าน

เป้าหมายการส่งเสริมการอ่าน

จากแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ให้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างรู้เท่าทัน การสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน การสร้างนิสัยใฝ่รู้ตั้งแต่เด็ก ควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กรและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนี้นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ที่กำหนดคุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ ได้แก่ มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และกำหนดให้มีการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการกำหนดตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายหนึ่งคือการเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของนักเรียนตลอดจนเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดโดยคณะกรรมการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ประชากรวัยแรงงานที่เป็นผู้รู้หนังสือในระดับใช้งานได้ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 99 ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นร้อยละ 95 และอัตราการอ่านหนังสือของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 10 เล่มต่อปี และแหล่งการอ่านได้รับการพัฒนาและเพิ่มจำนวนให้สามารถจัดบริการได้ครอบคลุมทุกตำบล ชุมชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการอ่าน

จากเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นควรกำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ด้านการกำหนดยุทธศาสตร์

1. รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาและการอ่าน
2. กำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันและตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต
3. จัดทำนโยบาย แผนการดำเนินงาน และจัดตั้งสถาบันรับผิดชอบด้านการกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์ และดำเนินงานด้านการพัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่านอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การผลิตหนังสือที่มีคุณภาพ การสนับสนุนและพัฒนานักเขียน/นักแปล ผู้ผลิตและจัดทำหนังสือ การส่งเสริมสนับสนุนสำนักพิมพ์โดยเฉพาะสำนักพิมพ์ขนาดเล็กในด้านต้นทุนการผลิต การกระจายหนังสือ การพัฒนาห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหนังสือและการส่งเสริมการอ่านตลอดจนบุคลากรที่รับผิดชอบห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ และวิจัยและพัฒนาด้านการอ่านและการผลิตและพัฒนาหนังสือ ตลอดจนการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านแก่เด็กและประชาชนทั่วไป

4. จัดตั้งศูนย์หรือสถาบันเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กและเยาวชนในด้านการเรียนรู้และการอ่านออกเขียนได้และศึกษาวิจัยด้านการอ่านของประชาชน และมีการทดสอบและประเมินผล
5. จัดตั้งสถาบันพัฒนาสื่อส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
6. จัดตั้งสถาบันการแปลแห่งชาติ เพื่อจัดแปลและเผยแพร่ความรู้ วรรณกรรมจากประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีหนังสือดี มีคุณภาพ และหลากหลายอ่าน
7. รัฐบาลควรพิจารณากระบวนการตั้งราคาโดยรวมของหนังสือให้ราคาอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับผู้บริโภค
8. รัฐบาลใช้ระบบภาษีเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน เช่น การลดภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตหนังสือ การลดภาษีกระดาษ การลดหย่อนภาษีสำหรับบุคคลหรือนิติบุคคลที่บริจาคหนังสือ/สื่อการอ่าน นำภาษีที่เก็บจากธุรกิจสิ่งพิมพ์มาส่งเสริมและพัฒนาการผลิตหนังสือให้มีคุณภาพ
9. รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีงบประมาณด้านการจัดซื้อหนังสือ การซ่อมบำรุง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการค้นคว้าวิจัยด้านการอ่านอย่างเพียงพอ
10. ส่งเสริมการอ่านในทุกมิติ ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ และทุภวัย

ด้านการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

11. รัฐบาลรณรงค์ส่งเสริมการอ่านผ่านสื่อทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีสื่อต่างๆ ดึงดูดให้เด็กและประชาชนเกิดความต้องการอ่านหนังสือมากขึ้น เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่าน
12. รัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเชิงรุกอย่างต่อเนื่องจริงจังกทุกกลุ่มเป้าหมาย
13. เผยแพร่ต้นแบบที่ดีในการสร้างนิสัยรักการอ่าน และประสบผลสำเร็จจากการอ่านในทุกกลุ่มอายุ และยกย่องให้กำลังใจนักอ่านและนักเขียน ผู้ผลิตหนังสือ
14. สร้างกระแสการอ่านในรูปของการรณรงค์ จัดงานมหกรรมรักการอ่านที่ประชาชนมีส่วนร่วมหรือกำหนดวันอ่านแห่งชาติ เป็นต้น
15. หน่วยงานรัฐบาลทุกแห่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนการอ่าน สนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานอ่านหนังสือและแลกเปลี่ยนพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือ

ด้านการพัฒนาแหล่งการอ่านและทรัพยากรการอ่าน

16. จัดห้องสมุดและแหล่งการอ่านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชน ทั้งความรู้สมัยใหม่และภูมิปัญญาไทย และแหล่งความรู้สำหรับนักเขียน
17. พัฒนาห้องสมุดให้มีคุณภาพและทั่วถึงทั้งในเมืองหลวง ในท้องถิ่นและชุมชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ห้องสมุดสำหรับผู้พิการทางสายตา
18. พัฒนาห้องสมุดต้นแบบเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพบุคลากรห้องสมุด

19. จัดให้มีระบบหมุนเวียนหนังสือเพื่อประหยัดงบประมาณในการซื้อหนังสือสำหรับห้องสมุดที่มีงบประมาณไม่เพียงพอ

20. ใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นเครือข่ายเพื่อเข้าถึงเยาวชนและประชาชนในท้องถิ่น

21. จัดสรรงบประมาณการจัดซื้อหนังสือให้เพียงพอ

22. ส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือ/สื่อการอ่านและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการคัดเลือกหนังสือที่ดีมีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการเข้าห้องสมุด

23. สนับสนุนส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้มีการดาวน์โหลดหนังสือมีคุณภาพ มีแหล่งสนับสนุนข้อมูล เทคนิคการอ่าน การเขียน การแปล

ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการผลิต พัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน

24. สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิต พัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน

25. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีหลักสูตรการผลิตและพัฒนาหนังสือและการส่งเสริมการอ่าน เช่น การผลิตหนังสือ การบรรณาธิการต้นฉบับ หลักสูตรบรรณารักษ์แนวใหม่ การพัฒนาการเขียน การแปลด้านการพัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่าน

26. จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยเน้นการอ่านและการเขียนบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อยกระดับทักษะการอ่านของนักเรียน และทำให้ครูทุกคนตระหนักเห็นความสำคัญของการสอนอ่านและการเขียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของนักเรียน

27. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และรู้จักเลือกรับ ประเมิน และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีจริยธรรม

28. ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือที่มีคุณภาพ เช่น วรรณกรรมระดับโลก วรรณกรรมสำหรับเยาวชน เพื่อส่งเสริมความรู้ ความคิดที่กว้างขวางและในเชิงลึก และให้มีการพูดคุย/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากหนังสือที่อ่าน เพื่อให้นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเข้าใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คุณสมบัติที่ดีของผู้ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ผู้ที่จะทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดี ควรคุณสมบัติดังนี้

1. มีนิสัยรักการอ่าน
2. รักเด็ก
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี พูดจาไพเราะ สุภาพ กิริยามารยาทดี
4. มีนิสัยชอบจดบันทึกสิ่งที่อ่าน
5. ช่างสังเกต เช่น สังเกตเด็ก สังเกตผู้ที่ได้พบปะพูดคุยสนทนา และรู้จักนำเอาสิ่งที่พบเห็นมาใช้
6. ช่างจำ
7. พูดเก่ง พูดคล่องถูกต้อง ชัดเจน พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน จริงใจ สุภาพ และชอบเล่า มีอารมณ์ขัน มีวิธีการเล่าที่สนุก ไม่ไร้สาระ
8. กล้าพูดกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ มีบทบาทของนักแสดง

9. ไม่เป็นคนตกใจง่าย ไม่เก้อเขิน และขี้อายจนเกินไป สามารถระงับอารมณ์ตนเองได้
10. มีความคิดริเริ่ม
11. มีความสามารถเป็นทั้งนักเขียน นักวาดรูป นักร้อง ทำเสียงต่างๆ
12. เป็นคนตรงต่อเวลา ทั้งในการนัดหมายเวลาในตาราง และเวลาในการแสดง
13. มีความรับผิดชอบในการจัดทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุกครั้ง
14. มีจิตใจที่แน่วแน่ มั่นคง มีการตัดสินใจที่ดี เชื่อมมั่นในตนเอง ไม่เป็นคนโลเล เป็นคนสุขุม
15. เป็นคนมีเมตตากรุณา มีศีลธรรมจรรยา มีจิตใจอ่อนโยน
16. เป็นคนมีระเบียบวินัย จัดเก็บของอย่างมีระเบียบเรียบร้อย
17. เป็นคนที่สามารถยืดหยุ่นได้ถ้ามีความจำเป็น ไม่เป็นคนที่ตั้งอรั้น เอาแต่ใจตนเอง
18. เป็นคนมีความคิดกว้างไกลจากการมีประสบการณ์มาก ทั้งจากการอ่านและการฟัง
19. ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่โกรธง่าย ไม่ก้าวร้าว มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
20. เป็นคนมีบุคลิกดี การแต่งกายสะอาด สุภาพ ถูกกาลเทศะ
21. ออกเสียงตัวสะกดการันต์ ชัดเจน ถูกต้อง มีน้ำเสียงที่ชวนฟัง
22. มีความยุติธรรม
23. มีเวลาและพยายามอุทิศเวลาในการทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
24. เห็นความสำคัญของการอ่านและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
25. มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาการอ่าน และรู้จักเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้อ่านวัยต่างๆ

ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ไม่ควรเป็นหน้าที่ของผู้หนึ่งผู้ใด แต่ควรเป็นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรประกอบด้วย (แมนมาส ชวลิต ,2546 หน้า 82-83; อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, 2542, หน้า 206)

1. ผู้เกี่ยวข้องในการสอนการอ่าน สอนภาษา และสอนวิชาต่างๆ ในสถานศึกษา
 2. บรรณารักษ์และครูบรรณารักษ์
 3. หน่วยงานราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาและการศึกษานอกโรงเรียน หรือการศึกษาต่อเนื่อง
 4. สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เช่น สมาคมนักเขียน สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่ายหนังสือ สมาคมการอ่าน สมาคมห้องสมุด สมาคมภาษาและหนังสือ สมาคมการพิมพ์ เป็นต้น
- ทั้งนี้ ผู้จัดกิจกรรมต้องได้รับมอบหมายหน้าที่ และได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในด้านการเงิน บุคลากร และความสะดวกต่างๆ เท่าที่จำเป็นสำหรับกิจการแต่ละอย่าง ตลอดจนความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนประสบความสำเร็จและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งจะได้มีหน่วยงานต่างๆ ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุน ได้แก่

(สำนักวิชาการและมาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 38-39)

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. สถานศึกษา
4. ครูบครวี
5. ชุมชน

หลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีประสิทธิภาพควรมีการเตรียมพร้อมและคำนึงถึงในเรื่องต่อไปนี้

1. จัดห้องสมุด ให้ได้ศึกษาค้นคว้าอย่างเพียงพอ จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ได้เข้าสู่บรรยากาศของการอ่านและได้ใกล้ชิดกับหนังสือมากยิ่งขึ้น เช่น จัดนิทรรศการหนังสือในโอกาสต่างๆ จัดกิจกรรมเพื่อชวนให้อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรเตรียมพร้อมทั้งในด้านวิธีการดำเนินการ สื่อ อุปกรณ์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนิสัยรักการอ่านด้วย
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ต้องเป็นกิจกรรมที่เร้าใจท้าทายความสนใจความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งมีความหลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีความสุข และเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
4. ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะจัดกิจกรรมสนองกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม
5. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หากนำตัวอย่างจากเอกสารฉบับนี้ไปใช้ ควรปรับปรุงหรือดัดแปลงให้เหมาะกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้กิจกรรมดูน่าสนใจแปลกใหม่และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
6. นอกจากโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างนิสัยการรักการอ่านให้แก่ นักเรียน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้การปลูกฝังนิสัยรัก การอ่านเป็นไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

วิธีการปฏิบัติงาน

ตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีดังนี้

ตารางที่ 3.1 การปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ข้อ	เกณฑ์การประเมิน	ผลดำเนินงาน
1	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีระบบและกลไกการดำเนินงานด้านการจัดการ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ	<p>บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางระบบงานบริการของตนเอง โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>(P)</p> <ol style="list-style-type: none">1. วางแผนการจัดทำโครงการของสำนักวิทยบริการ เป็นการทำให้ในลักษณะดั้งเดิม หรือแบบ Conventional method ซึ่งมักจะเขียนเรียงตามลำดับหัวข้อต่างๆ ดังนี้1) ชื่อโครงการ2) หลักการและเหตุผล3) เป้าหมาย4) โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/ตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้ (ระดับมหาวิทยาลัย/สำนักฯ)5) กิจกรรมหลักและระยะเวลาดำเนินการ6) กลุ่มเป้าหมายและสถานที่ดำเนินการ7) งบประมาณที่ใช้ดำเนินการ8) รายละเอียดค่าใช้จ่ายที่ใช้9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ10) การประเมินผล11) ผู้รับผิดชอบโครงการ <p>การเขียนโครงการที่ดีมีความชัดเจน สมบูรณ์และถูกต้อง ไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้บังคับบัญชาเข้าใจเหตุผล ความสำคัญ และแบบงานของโครงการ เพื่อให้เกิดความคล้อยตามเท่านั้น หากโครงการนั้นละเอียด มีการกำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติที่เห็นชัดเจนจะช่วยให้ผู้เสนอโครงการก็สามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบ และเตือนตนเอง ในการที่จะปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างดีด้วย</p> <ol style="list-style-type: none">2. ประชุมและจัดทำแผนการดำเนินงานตามโครงการ

ตารางการปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (ต่อ)

ข้อ	เกณฑ์การประเมิน	ผลดำเนินงาน
		<p>(D)</p> <p>3. นำแผนงบประมาณ และแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเสนอต่อผู้บริหาร เพื่อให้รับทราบและให้ความเห็นชอบ</p> <p>4. เมื่อแผนงบประมาณประจำปีได้รับอนุมัติงบประมาณจากทางมหาวิทยาลัยแล้ว จึงนำมาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ</p> <p>(C)</p> <p>5. ดำเนินการติดตามและได้ตรวจสอบผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอรายงานผลการดำเนินการหรือปัญหาต่าง ๆ ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อกำหนด วิธีการปรับปรุงหรือหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน</p>
2	ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	<p>ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการให้บริการด้านห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ และเป้าหมายเชิงคุณภาพ ดังนี้</p> <p>เป้าหมายเชิงปริมาณ : มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการให้บริการด้านห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ</p> <p>ศูนย์วิทยบริการได้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดทั้งภายในและภายนอกศูนย์วิทยบริการ โดยมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อบรมการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ 2. โครงการบริการวิชาการด้านห้องสมุด 3. กิจกรรมเกินจริง ปรับจริง 4. โครงการ Library Free Point 5. โครงการ Library in my Mind
3	ประเมินความสำเร็จการดำเนินงานด้านการให้บริการตามแผนการดำเนินงาน	<p>ศูนย์วิทยบริการมีการประเมินความสำเร็จการดำเนินงานให้บริการห้องสมุด ตามแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ เป้าหมายเชิงคุณภาพ และผลการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>เป้าหมายเชิงปริมาณ</p> <p>มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการให้บริการด้านห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ</p>

ตารางการปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (ต่อ)

ข้อ	เกณฑ์การประเมิน	ผลดำเนินงาน
		<p>เป้าหมายเชิงคุณภาพ กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถส่งเสริมการเรียนรู้การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ โดยศูนย์วิทยบริการมีการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมเชิงรุกเพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุดทั้งภายในและภายนอกศูนย์วิทยบริการ โดยมีการตรวจติดตามและประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการเมื่อโครงการ/กิจกรรมนั้นๆ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว มีการจัดทำรายงานสรุปโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งสรุปผลความพึงพอใจของกิจกรรมนั้น และนำเสนอผลการดำเนินงานดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารสำนักฯ นอกจากนี้ ศูนย์วิทยบริการจึงจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการให้บริการด้านห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ</p>
4	รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการบริหารสำนักฯ ทราบทุกภาคการศึกษา	ศูนย์วิทยบริการมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการให้คณะกรรมการบริหารสำนักฯ พิจารณาทุกภาคการศึกษา เพื่อติดตามและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานให้ได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย
5	นำผลการประเมิน ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บริการ และคณะกรรมการบริหารสำนักฯ มาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินงาน	มีการนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บริการ และคณะกรรมการบริหารสำนักฯ มาพัฒนาการให้บริการของศูนย์วิทยบริการอย่างต่อเนื่อง

เงื่อนไข/ข้อสังเกต/ข้อความระวัง/สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน

การจัดกิจกรรมที่ดี ต้องที่หลักการจัดโปรแกรมกิจกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่าจะให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประโยชน์ทางด้านใดบ้าง ควรมีองค์ประกอบการจัดโปรแกรมดังต่อไปนี้

1. แผนการดำเนินงาน ควรจัดทำแผนการจัดกิจกรรมทำให้เป็นแผนระยะยาว
2. ประเภทกิจกรรม จำเป็นต้องเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เข้าร่วม โดยมีหลักการพิจารณา
3. หลักการจัดและการบริหาร การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ
4. สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดการสิ่งต่างๆ
5. งบประมาณ การจัดการด้านงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญของการจัดกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ดังนั้น ในการดำเนินการจัดโปรแกรมจะต้องมีการวางแผนการจัดทำงบประมาณให้เหมาะสมและควรมีการกำกับดูแลความเหมาะสมในการใช้งบประมาณให้ถูกต้องเหมาะสม
6. การประเมินผล ในการจัดทำโครงการที่ต้องมีการประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์
7. การรายงานผล การดำเนินการจัดกิจกรรมควรมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบกระบวนการ ขั้นตอน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตลอดจนผลสำเร็จการจัดกิจกรรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

แนวทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิราวรรณ อารยัน (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ พบว่า ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานีส่วนใหญ่ เห็นว่าปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้านการได้เวลาที่เกี่ยวกับหนังสือ มีปัญหา คือ ครูบรรณารักษ์ขาดความรู้ และมีประสบการณ์น้อย ด้านการเล่านิทาน ครูบรรณารักษ์ไม่มีเวลาจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพราะต้องทำหน้าที่อื่นๆมากกว่าเป็นครูบรรณารักษ์ และด้านการแข่งขันเกี่ยวกับหนังสือ พบว่ามีปัญหาขาดแคลนสื่อในการจัดกิจกรรมและโรงเรียนไม่มีบุคลากรที่จบบรรณารักษ์โดยตรง

ปิยธิดา รอดชุง และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีประโยชน์ มีความถูกต้อง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ตามแนวคิดในการจัดกิจกรรมที่สังเคราะห์ขึ้นสามารถทำให้นักเรียนมีคะแนนการวัดนิสัยรักการอ่านที่เพิ่มขึ้นและมีคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการอ่านในระดับดีมาก กิจกรรมที่นักเรียนชอบ คือ กิจกรรมเส้นทางนักอ่านและกิจกรรมนิทานสำราญใจ และมีประสิทธิผลการใช้กิจกรรมในด้านความเป็นประโยชน์และด้านความเหมาะสมของกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

วรรณประภา ภูดวงจิตร และคณะ(2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมกิจกรรมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแขง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า สภาพก่อนการเสริมสร้างกิจกรรมนิสัยรักการอ่านนักเรียน พบว่า

พฤติกรรมโดยรวมของนักเรียนจากการประเมินของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน และตัวนักเรียนเองอยู่ในระดับปฏิบัติการปานกลางจากการสอบถามการสัมภาษณ์ของคณะครูผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องนิสัยรักการอ่านของนักเรียนพบว่า ระดับพฤติกรรมยังไม่เป็นไปตามความต้องการของคณะครูและผู้ปกครอง

บทที่ 4

เทคนิคการปฏิบัติงาน

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการดำเนินงานภายใต้กรอบของแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561-2564 โดยความร่วมมือจากการระดมความคิดของบุคลากรร่วมกัน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

แผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน

ในการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศและนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. ส่งเสริมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. เป็นศูนย์กลางในการให้บริการวิชาการด้านทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของมหาวิทยาลัยด้วยระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริการวิชาการสู่สังคม
5. เป็นศูนย์ฝึกอบรมด้านทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาบุคลากรของมหาวิทยาลัย และบุคคลทั่วไป
6. มีการบริหารจัดการภายในองค์กรที่ได้มาตรฐาน

นโยบายเชิงกลยุทธ์ด้านวิทยบริการ มีดังนี้

1. พัฒนาบริการสารสนเทศสู่ศูนย์การเรียนรู้ (Center of Learning)
2. พัฒนาระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)
3. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access Center) แบบบูรณาการ
4. ส่งเสริมการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการผลิตนวัตกรรมการศึกษาที่สามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาค/สากล
5. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ โดยจัดห้องสมุดมีชีวิต และหอจดหมายเหตุ
6. สร้างความร่วมมือเครือข่ายสารสนเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเรื่องของ ส่งเสริมและสนับสนุนการบริการวิชาการสู่สังคม ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์นี้ตรงกับการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : สร้างความร่วมมือในการบริการวิชาการ และตอบสนองความต้องการของสังคม

ตารางที่ 4.1 กลยุทธ์และมาตรการประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

กลยุทธ์	มาตรการ
1 จัดให้มีโครงการบริการวิชาการด้านทรัพยากรสารสนเทศและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม	1.1 พัฒนาระบบเบื้องหลัง เพื่อให้บริการฐานข้อมูลกลางที่สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันในการพัฒนาระบบสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัย
	1.2 จัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดซื้อซอฟต์แวร์ที่จำเป็นต้องใช้งานอย่างเร่งด่วน หรือการพัฒนาระบบขึ้นมาเพื่อสนับสนุนต่อการปฏิบัติงาน และการให้บริการข้อมูลข่าวสาร
	1.3 จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนในการจัดซื้อระบบจัดการฐานข้อมูลที่ เหมาะสมกับความต้องการในการพัฒนาฐานข้อมูล รวมไปถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ในการสำรองข้อมูลและบำรุงรักษา สำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
	1.4 ส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในสายงานเพิ่มมากขึ้น โดยการ ส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดี ในการพัฒนาตนเองด้วยการ เรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวชี้วัด

1. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. จำนวนโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม

คำเป้าหมาย

เป็นศูนย์กลางในการให้บริการวิชาการด้านทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

การจัดกิจกรรมที่ดีควรเกิดจากการร่วมมือหลายฝ่าย ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์กิจกรรม และมีความเข้าใจถึงวิธีการร่วมกัน เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ควรต้องคำนึงถึงขั้นตอนการจัดดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดให้ชัดเจน กิจกรรมมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น จัดเพื่อส่งเสริมการอ่าน การใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ให้ความรู้เรื่องต่างๆ เป็นต้น
2. คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นคนกลุ่มใด เพื่อกำหนดประเภทและลักษณะกิจกรรม รูปแบบ เนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จึงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมกิจกรรม
3. วางแผนการจัดกิจกรรม ทั้งด้านวิชาการและการบริหารจัดการจะประกอบไปด้วยหลายงาน
4. การดำเนินการจัดกิจกรรม เป็นขั้นตอนการปฏิบัติจริงตามแผนการเรียนรู้ที่กำหนด ทั้งนี้ งานทุกอย่างต้องจัดเตรียมไว้เป็นอย่างดี มีความพร้อม บางกิจกรรมอาจจะต้องมีการทดลองก่อน เพื่อทราบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันก่อนจัดกิจกรรม
5. การวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สามารถวัดได้ ทั้งการจัดศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยบูรณาการเนื้อหาในสาระความรู้พื้นฐานและสาระการพัฒนาสังคมให้เข้ากับกิจกรรม ถ้ากิจกรรมเป็นลักษณะนี้ต้องมีการวัดความรู้ตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งต้องจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจด้วย

Flowchart การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

วิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

การจัดกิจกรรมมีวิธีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. มีการติดตามงาน เริ่มตั้งแต่การขอจัดทำโครงการ การวางแผนงาน และก่อนการดำเนินงาน
2. มีการติดตามผู้สมัครเข้าร่วมในแต่ละกิจกรรมว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่
3. มีการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม

จรรยาบรรณ/คุณธรรม/จริยธรรมในการปฏิบัติงาน

จรรยาบรรณบรรณรักษ์และปฏิบัติงานห้องสมุด

หมวดที่ 1 จรรยาบรรณต่อผู้ใช้

1. ให้คำนึงถึงความสะดวกสบายของผู้ใช้ก่อนสิ่งอื่น
2. ให้ใช้ชีวิตที่ได้ศึกษามาให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้อย่างเต็มความสามารถ
3. ให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใช้ โดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม

หมวดที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ

1. ไม่ประพฤติหรือกระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในวิชาชีพของตน
2. ต้องศึกษาและแสวงหาความรู้ เพื่อให้ตนมีวุฒิเข้าขั้นมาตรฐานที่สถาบันวิชาชีพกำหนดไว้ และหมั่นเพียรฝึกฝนทักษะ ตลอดจนหาวิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน
3. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อส่งเสริมเกียรติคุณของวิชาชีพ ผู้ร่วมอาชีพและเพื่อพัฒนาวิชาชีพ
4. ไม่ฝักใฝ่ในการเพิ่มพูนฐานะทางเศรษฐกิจส่วนตนจนเป็นการบั่นทอนการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบ

หมวดที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพ
2. ให้ความเคารพและยอมรับในข้อตกลงที่เป็นมติของที่ประชุม
3. รักษาและแสวงหามิตรภาพระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ร่วมอาชีพ
4. ในกรณีที่เป็นผู้บังคับบัญชา จะต้องยึดมั่นในคุณธรรมในการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่มือคดในการแต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบและการลงโทษ

หมวดที่ 4 จรรยาบรรณต่อสถาบัน

1. รักษาประโยชน์และชื่อเสียงของสถาบันที่ห้องสมุดสังกัดอยู่และไม่กระทำการอันใดที่จะเป็นทางทำให้เกิดความเสื่อมเสีย
2. ร่วมมือและปฏิบัติงานด้วยดีตามนโยบายที่ผู้บังคับบัญชาได้รับมา เพื่อความก้าวหน้าของสถาบันโดยส่วนรวม
3. ไม่พึงใช้ชื่อและทรัพยากรของสถาบันเพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อหมู่คณะโดยมิชอบ

หมวดที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม

1. ควรเป็นผู้นำอย่างเข้มแข็ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศ
2. พร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของชุมชนด้วยการใช้วิชาชีพโดยสุจริตและไม่ให้เป็นการเสียหายต่อภาระหน้าที่ปฏิบัติอยู่
3. พร้อมที่จะผดุงรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงของสังคม

บทที่ 5

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางาน

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีขั้นตอนค่อนข้างมากและใช้ระยะเวลา ตั้งแต่ก่อนจัดกิจกรรม ระหว่างจัดกิจกรรม และหลังจัดกิจกรรม ซึ่งทำให้การดำเนินการพบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ปัญหาและอุปสรรคการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ปัญหา/อุปสรรค
1. ก่อนการจัดกิจกรรม	1. ความพร้อมในการวางแผนการประชุมกลุ่มงาน เนื่องจากแต่ละคนมีหน้าที่อื่น ๆ ร่วมด้วย ไม่สามารถมาประชุมพร้อมกันได้ 2. ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ที่จะจัดสถานที่ ไม่มีตามต้องการ
2. ระหว่างการจัดกิจกรรม	1. นักศึกษามาร่วมกิจกรรมไม่มากพอ 2. ความพร้อมของเครื่องเสียง ที่อาจขัดข้องในเวลานั้น 3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาไม่ตรงเวลา
3. หลังจัดกิจกรรม	1. เก็บใบประเมินความพึงพอใจไม่ได้ตามเป้าหมาย 2. ต้องจัดทำสรุปกิจกรรมให้ตรงตามเวลาที่กำหนด ภายใน 7 วันหลังจัดกิจกรรม

แนวทางแก้ไขและพัฒนา

ตารางที่ 5.2 แนวทางแก้ไขและพัฒนา

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางแก้ไขและพัฒนางาน
1. ก่อนการจัดกิจกรรม	1. ความพร้อมในการวางแผนการประชุมกลุ่มงาน เนื่องจากแต่ละคนมีหน้าที่อื่น ๆ ร่วมด้วย ไม่สามารถมาประชุมพร้อมกันได้	1. มีการประชุมกลุ่มงานหลังเวลาพักหรือก่อนเลิกงาน
	2. ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ที่จะจัดสถานที่ ไม่มีตามต้องการ	1. รับผิดชอบต่อภัตตาคารที่เคยติดต่อกับหน่วยงาน
2. ระหว่างการจัดกิจกรรม	1. นักศึกษามาร่วมกิจกรรมไม่มากพอ	1. ประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องขยายเสียงของมหาวิทยาลัย 2. เชิญนักศึกษาที่ใช้บริการของหอสมุดเข้าร่วมงาน 3. จัดทำกำหนดการจัดกิจกรรมควรมีตารางกิจกรรมเป็นรายไตรมาสให้ชัดเจน เพื่อจะได้แจ้งผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมได้ทราบ
	2. ความพร้อมของเครื่องเสียง ที่อาจขัดข้องในเวลานั้น	1. ติดต่อเจ้าหน้าที่ดูแลเครื่องขยายเสียงอย่างเร่งด่วน 2. พิจารณาติดต่อประชาสัมพันธ์งานไปพลางๆ
	3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาไม่ตรงเวลา	1. ประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางก่อนงานเริ่ม 15 นาที
3. หลังจัดกิจกรรม	1. เก็บใบประเมินความพึงพอใจไม่ได้ตามเป้าหมาย	1. จัดทีมสำหรับแจกและเก็บใบประเมินความพึงพอใจโดยเฉพาะ 2. บุคลากรยินยอมรับใบประเมินก่อนผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกจากหอสมุด
	2. ต้องจัดทำสรุปกิจกรรมให้ตรงตามเวลาที่กำหนด ภายใน 7 วันหลังจัดกิจกรรม	1. รับผิดชอบรายงานสรุปผลการจัดกิจกรรม หลังเสร็จงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการปฏิบัติงานมีปัญหาและอุปสรรค ผู้จัดทำคู่มือมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานและหน่วยงาน ดังนี้

1. ควรมีทีมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะ
2. ให้ความร่วมมือระหว่างคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยกับหอสมุด เพื่อเป็นประโยชน์เวลาจัดกิจกรรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2526). ความรู้ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและทักษะการใช้หลักสูตร.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- จิรวรรณ อารยัน. (2556). การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนใน
เขตจังหวัดปทุมธานี.
- ปิยธิดา รอดสูงและคณะ. (2561). การจัดกิจกรรมการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รายงานการวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาผลงานทาง
วิชาการ. (2552)
- วรรณประภา ภูดวงจิตรและคณะ. (2560). การส่งเสริมกิจกรรมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแขง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2
- แมนมาส ชวลิต. (2529). การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัญญาณี คล้ายสุบรรณ. (2542). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กาญจนบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.

ประวัติผู้เขียน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล ปรียพัศ พัฒนะสุธาตล
วัน เดือน ปี เกิด 22 สิงหาคม 2522
ที่อยู่ปัจจุบัน 99/31 หมู่ 4 ซอย 62 ถนนสวรรค่วิถี ตำบลนครสวรรคค์ตก อำเภอเมือง
 จังหวัดนครสวรรคค์ 60000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 ระดับการศึกษาปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2544 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครสวรรคค์
พ.ศ. 2540 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนสตรีนครสวรรคค์
พ.ศ. 2533 ระดับการศึกษาประถมศึกษา โรงเรียนวันทามารีย์

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน พนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรคค์